

"Ve mevcudat ise, mütedahil daireler gibi birbirini içinde iken, hükümleri zeval noktasında ayrı ayrı oluyor." Kalp ve ruh gibi latif şeylerin vücud-u haricisi var mı ki, Üstad bunları "mevcudat" diye tesmiye ediyor?

"**Mevcudat**" denildiğinde, bütün yaratılmış varlıklar anlaşılır. Ki kalp ve ruh da yaratılmış bir varlık olmalarından dolayı onlar da mevcudattandır.

"**Harici vücut**" tabiri, genelde cisimlere ve maddelere unvan olduğu için, insanlar harici vücut denilince madde ve cisimleri anlıyor. Halbuki istisnasız her yaratılmış varlığın harici bir vücudu vardır. Mevcudat ve harici vücut tabirleri, burada ontolojik anlamda kullanılıyor, yani varlık anlamına geliyor.

Ruh ve kalbin latif ve nurani olması, onların soyut ve vücutsuz olduğu anlamına gelmez. Onların da kendine mahsus bir harici vücutları vardır; ama madde ve cisme göre çok latif ve nuranidirler.

Ruh, Allah'ın irade sıfatından gelen bir emirle ayakta duran bir kanundur. Allah bu kanuna harici bir beden elbisesi giydirip, sonra başına hayat ve şuur takarak insanı tamamlamıştır. Bu ruh kanununun cesetten de harici bir varlığı bulunuyor.

Ruh bütün hasse ve duyguların efendisi ve yaşam kaynağıdır. Ruh basittir, bölünmez, parçalanmaz, eskimez, pörsümez, ölmez, dağılmaz, yaşlanmaz. Hayat ve şuur (*akıl*) ruhun bir hassesi ve vasfıdır. Ceset olmasa da ruhun hayat ve şuuru devam eder. Yani insan ruhu hem görür, hem işitir, hem konuşur, hem düşünür, hem hatırlar, hem lezzet ve elemi hisseder. Hatta insan bedeni öldükten sonra ruha münasip, ruh ayarında, bir latif kılıf giydirilir, ruh bütünü ile çıplak kalmaz.

Ruh bir cevherdir asla değişmez, dönüşmez, başkalaşmaz bir halden başka bir hale intikal etmez. Basittir yani bileşken değildir, nefsi ile kaimdir, başka bir cevher ve araza muhtaç değildir. Ruh orijinaldir, asliyesini daima muhafaza eder. Bir şey iken başka bir şey olmaz (*felsefede özdeşlik prensibine işarettir*). Ama ruh kendi orijinalliği içinde asliyesini bozmadan tekemmül edip olgunlaşabilir.

Kalp, *akıl ve vicdan kanallarından beslenen ilahi bir latife ve duygudur.* Akıl dış aleme açılan bir pencere iken, vicdan iç aleme açılan bir penceredir. Kalp bu iki pencere ile sever ya da düşman olur, inanır ya da inanmaz, onaylar ya da onaylamaz. Üstad Hazretleri bu manayı şöyle özetliyor:

İhtar: Kalbden maksat, sanevberî (çam kozalağı) gibi bir et parçası değildir. Ancak, bir lâtife-i Rabbaniyedir ki, mazhar-ı hissiyatı vicdan, mâkes-i efkârı dimağdır. Binaenaleyh, o lâtife-i Rabbaniyeyi

---

tazammun eden o et parçasına kalb tabirinden şöyle bir letafet çıkıyor ki, o lâtife-i Rabbaniyenin insanın maneviyatına yaptığı hizmet, cism-i sanevberînin cesede yaptığı hizmet gibidir."(1)

Yani kalbin bir fiziki bir de manevi yüzü vardır. Fiziki yüzü tıbbın alanına girer, manevi yüzü ise dinin sahasıdır. Üstad'ın burada izah ettiği kalp manevi kalptir.

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Sûresi 7. Ayet Tefsiri.](#)